

Victor Lebesque na twee jaar voorzitterschap:

'Mooie tijd bij de Raad? Mwa....'

Victor Lebesque stopt eind van het jaar als eerste uit de journalistiek voortgekomen voorzitter van de Raad voor de Journalistiek. Hij trad aan in oktober 2010 en had getekend voor twee jaar.

'Toen in november 2011 bleek dat er door het wegvallen van de overheidssubsidie niet genoeg geld zou zijn om in 2012 mijn honorarium te betalen, heb ik de overeenkomst opgezegd per 1 juli. Maar ik heb zojuist ingestemd met het verzoek om te blijven tot er een opvolger is, of uiterlijk tot 1 januari 2013.'

door Han van Gessel

Gaat het je aan het hart? Hoe kijk je op je tijd bij de Raad nu terug?

'Aan het hart? Nee, niet bepaald. Ik had me er helemaal op ingesteld dat het een klus voor twee jaar zou zijn. Ik had de knop in mijn hoofd al omgedraaid naar 'lekker geen verplichtingen meer'. De *core business* van de Raad, het samen met een viertal anderen beoordelen van journalistieke gedragingen, vind ik boeiend werk. Maar er komt veel meer bij kijken.

'De Raad verkeert in zwaar weer, we liggen onder vuur van critici. Veel onterechte kritiek en een beetje terechte. Het steeds weer naar buiten toe moeten verdedigen

dat de Raad een nuttig en integer instrument is - daar baal ik van. Ik hoef niet zo nodig met mijn snufferd op tv of in de krant, liever niet. De media zouden de Raad als iets vanzelfsprekends moeten aanvaarden.

'Het ergste aan de taak van de voorzitter vind ik de vergaderingen van de voltallige Raad. Ik word geacht die te leiden, maar het blijft bij een pogen. Je moet je zoiets voorstellen als een redactievergadering van *de Volkskrant* in de jaren tachtig, met obstructie door niet één Piet van See-

ters, maar door een stuk of tien, vijftien. Dus mooie tijd bij de Raad? Mwa...'

Welke lijn heb je proberen in te zetten in de Raad?

'De Raad is als een tanker die je niet in

KNOR & CO

Gerard

Knor: We gaan niet lollig doen vandaag.

Co: Wat is er aan de hand, Knor?

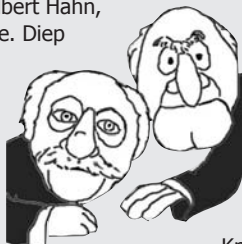
Knor: We hebben zaterdag mijn oude vriend Gerard van Westerloo begraven op de Nieuwe Oosterbegraafplaats in Amsterdam. Vlakbij Jan Blokker, Kees Fens, Opland, Albert Hahn, Willem Witsen. Het schrijversveldje. Diep onder de indruk.

Co: Kan me voorstellen.

Knor: Mooie toespraken, mooie muziek en een mooie ambiance. Buiten vogelgeluiden, binnen stilte en ingetogenheid.

Co: Hoe kende jij Gerard?

Knor: Van de cour van het Ignatius College. Dat was een wandelplek rondom plus een speelplek binnenin. Wij voetbalden ons daar suf. Later gingen we bij de collegeclub RKAVIC in één elftal voet-

ballen, en dat hebben we een kleine twintig jaar volgehouden.

Co: Hij was de beste journalist van het grote verhaal, maar voetballen?

Knor: We moesten een keer uit tegen

SDZ in Amsterdam-West. We begonnen met het eenvoudig inschieten. Van links en van rechts. Gerard schoot alle ballen feilloos in de bovenhoek. De monden van de SDZ-supporters vielen wagenwijd open: wat krijgen we hier? Wie is die man?

Co: En later?

Knor: We hebben nog jarenlang in alle vriendschap contact gehad. Nu is het voorgoed voorbij. Kon hij nog maar een prachtig verhaal maken over het Veendamse stadion de Langeleegte.

HvG

Zie verder pagina 2

Van journalist tot hippie

Kees Schoonderwoerd vertrok in de jaren zestig bij de Volkskrant met als grootste wapenfeit zijn geslaagde optreden in de serie intekenbiljetten onder de titel 'Onze man in...'. Zie de vorige Volksknar.

Hij ging aan het werk bij de Gooi- en Eemlander en bracht het al spoedig tot chef Buitenland.

Daarna begon hij een geheel ander leven. Een van de weinige collega's die consequent voor de alternatieve 'scene' kozen. Kees en zijn vrouw Trees werden echte hippies.

Zie zijn relaas op pagina 4

'De toekomst van de Raad ziet er somber uit'

een handomdraai van koers kunt veranderen. Nou had ik ook geen andere koers in gedachte, hooguit wat kleine aanpassingen in de Leidraad. Ik ben er vooral op uit geweest te bereiken dat men de Raad serieus blijft of gaat nemen. Daarom ben ik erg gespitst op de kwaliteit van de uitspraken.

'De verdedigbaarheid van een door de Raad gegeven oordeel is het allerbelangrijkste. Daarom is discussie binnen de Raad over uitspraken nodig. Dat heb ik in onvoldoende mate voor elkaar gekregen, maar we werken nu aan een structureel opzetje. Een werkgroep wordt op het ogenblik samengesteld, die beleidsadviezen gaat geven, acties zal voorbereiden en als klankbord voor het presidium, het secretariaat en de Raadsleden gaat fungeren.'

In Villamedia werd je recentelijk in een kritisch stuk over de 'juridisering' van de Raad neergezet als een voorzitter die 'behalve journalist ook jurist' is. Dat is toch onzin?

'Het is geen onzin, het klopt. Als ik geen rechten had gedaan, was ik niet op deze stoel terechtgekomen. Het geschetste profiel voor de voorzitter sprak van een jurist met journalistieke ervaring en achtergrond.

'Maar als met de vermelding 'jurist' wordt bedoeld dat de Raad steeds verder ver-juridiseert, is het onzin. De voorzitter, de drie vice-voorzitters, de secretaris en welgeteld één Raadslid zijn jurist. De Raad oordeelt niet op juridische, maar op journalistiek-ethische grondslag, en dat is een heel verschil.

'Een voorbeeld. Het niet toepassen van wederhoor indien je iets lulligs over iemand schrijft, kan bij de Raad leiden tot gegrondverklaring van een klacht, maar zal in een rechtszaak waarin de onrechtmatigheid van een hele publicatie moet worden vastgesteld, geen rol spelen. Onze uitspraken zijn gespeend van juridisch jargon.'

Vind je de aanwezigheid van juridisch

Victor Lebesque vorig jaar in discussie met collega's Philip Freriks, Lidy Nicolassen en Kees Los na de presentatie van het boek 'Dag in dag uit' van Annet Mooij.

Foto Jacques de Jong

deskundigen in de Raad onontbeerlijk?

'Ja. Voorzitters en secretaris moeten naar mijn mening jurist zijn, omdat wat we doen natuurlijk juridisch ook moet kloppen. We moeten voorkomen dat we handelen in strijd met recht en wet.'

Je hebt burgerleden in de Raad gekregen. Zijn die een verrijking gebleken?

'De aanstelling van zogenoemde burgerleden dateert uit de tijd van mijn voorganger. Zij verrijken de beraadslaging over een uitspraak. Er wordt niet alleen door een journalistieke – en zo je wilt juridische – bril naar een zaak gekeken, maar ook door de bril van de leek, de media-consumant.

'Dat kan wel eens een *eye-opener* zijn voor ons journalisten. Bovendien pareer je de eventuele kritiek dat de slager zijn eigen vlees keurt en dat de Raad een clubje is van journalisten die elkaar de hand boven het hoofd houden.'

Hoe zie jij de toekomst van de Raad? De een na de ander haakt af. Nu weer Het Parool.

'De toekomst van de Raad ziet er op dit moment somber uit. Allereerst in financieel opzicht. De Raad valt terug op de helft van het budget. Als de deelnemers in de Stichting Raad voor de Journalistiek niet voor verdubbeling van de bijdragen zorgen, moet de Raad een stapje terug doen, onder meer wat professionele bedrijfsvoering betreft.

'Ernstiger is: als de branche niet over de brug komt, getuigt dit van te weinig waar-

dering voor de Raad. De vraag die ik de mediabranche stel, luidt simpel: wat is de Raad u waard?

'Als men er niets of te weinig voor overheeft, is het op een bepaald moment einde verhaal. Hetzelfde geldt voor het aantal dissidenten.

'Als nog meer media de Raad de rug toekeren, is dat jammer. Maar dan kan ook het punt worden bereikt dat je je moet afvragen of de journalistiek de Raad voor de Journalistiek wel wil hebben.'

Als we het zo laten gaan, krijgen we tuchtrect van de overheid. Dan is de vrijheid van meningsuiting naar de haaien. Liever in eigen kring de boel op orde houden.

'Zelfregulering is het beste om de toepassing van normen en waarden in de journalistiek te bewaken. Maar als men de Raad niet meer wil, wat zou er dan voor in de plaats moeten komen? Ik weet het niet.

'De angst dat de overheid de zaak gaat overnemen en met breidelende perswetten komt, lijkt me niet helemaal terecht. Ik ga ervan uit dat we nog steeds in een beschaafde democratie leven, waarin het Europees verdrag voor de mensenrechten van kracht is. Het verdrag waarborgt de persvrijheid.

'In de aanstelling door de overheid van een onafhankelijke media-ombudsman zie ik niks. Waarom zou die persoon wel het gezag hebben dat de Raad volgens velen ontbeert?'

Han van Gessel

Haroon Ali (28) kwam in mei 2010 op een cao-plek bij de Volkskrant na een studie sociale psychologie en een masteropleiding Journalistiek aan de Universiteit van Amsterdam. Eerst nog ruim een jaartje gewerkt bij het glamourblad *Beau Monde*, daarna werd het al snel de Volkskrant. Nu maakt hij deel uit van de redactie van het vernieuwde magazine.

Haroon Ali

Beter worden in wat ik leuk vind

Heb je in jouw journalistieke praktijk weleens problemen ondervonden vanwege je naam? Hoe reageren mensen als ze jouw naam horen?

‘Wat een aparte vraag. Nu ik erover nadenk: ik heb nooit hinder of voordeel ondervonden van mijn naam. Mensen denken vaak dat Ali mijn voornaam is, maar dat is eigenlijk het enige. Ik praat kennelijk met een Gooise ‘r’. Waar dat accent vandaan komt, geen idee. Maar als je fatsoenlijk Nederlands spreekt, behandelt men je ook als zodanig.’

Waar zit je en wat doe je?

‘Ik ging eerst aan de slag bij de oude mediaredactie. Daarna heb ik een half jaar bij *Economie* gezeten, waarna ik weer terugging naar *Media*, maar dan in het nieuwe katern V, waarvoor ik ook lifestyleverhalen schreef. Na een half jaar ben ik weer de brug overgestoken, naar *Verslaggeverij*.

‘Nu zit ik sinds kort bij het vernieuwde Volkskrant magazine. Soms schrijf ik ook voor het katern *Reizen*. Sowieso bezoek ik maandelijks een bed & breakfast voor een recensie. Puur genieten is dat.’

En, gaat het lekker?

‘Volgens mij gaat het wel lekker. Ik voelde me op elke redactie snel thuis en heb van alle collega’s en chefs ontzettend veel geleerd. Juist op de redacties die niet mijn eerste keus waren (*Economie* bijvoorbeeld) heb ik het meeste opgestoken.

‘Ik ben nooit een *newsy* jongen geweest, op de opleiding al niet. Waarvoor mijn diepste excuses. Ik mis, denk ik, de vereiste hijgerigheid en kijk - helaas - niet snel van dingen op. Maar als ik nu terugblik, ben ik blij dat de hoofdredactie heeft geprobeerd wat meer nieuwsgevoel bij mij in te rammen. Die ervaring heeft me in elk geval een stuk scherper gemaakt.’

Was de Volkskrant je droomwens?

‘Toen ik solliciteerde, had ik al een baan bij *Beau Monde*, maar ik was daar niet tevreden. Ik ben er trots op dat ik bij *de Volkskrant* werk, de beste krant die er is. Mocht mijn loopbaan hier op een gegeven moment ophouden, dan zou een terugkeer naar tijdschriftenland meer voor de hand liggen.’

Je mooiste wapenfeit tot dusver?

‘Ik kreeg eind 2011 de kans om uit het potje van het stimuleringsfonds een reis om de wereld te maken voor de eindejaarspecial van *Het Vervolg*. Samen met de getalenteerde fotografe An-Sofie Kesteleyn heb ik portretten gemaakt van twintigers in Jakarta, Seoul, Mexico-Stad, São Paulo en Johannesburg.

‘De reis van drie weken was al een feest op zich, maar als ik de reacties van collega’s mag geloven, zijn ook de verhalen goed gelukt. Voor elke jonge journalist is het natuurlijk een droom om zo veel ruimte te krijgen in *Het Vervolg*. Ik kijk er nog steeds met een brede glimlach op terug.’

Maak je je zorgen over je toekomst?

‘Nu ik hier twee jaar heb rondgesnuffeld, is het tijd om beter te worden in wat ik leuk vind: human interest en lifestyleverhalen. Ik heb een voorkeur voor absurde en humoristische onderwerpen en de (soms heftige) thema’s die jongeren bezighouden.

‘Sommigen (niet ik) zouden dat omschrijven als ‘licht’. Hoewel binnen de krant snel wordt geroepen dat iets (te) licht is, merk ik dat elke redactie van tijd tot tijd schreeuwt om een luchtiger verhaal ‘voor de mix’, of ‘een leuk kader voor op de 2’.

‘Ik was te serieus voor een commercieel vrouwenblad als *Beau Monde*, en ben soms te lollig voor de nieuwsredacties van *de Volkskrant*. Daarom ben ik blij dat ik nu aan de slag kan bij het magazine, waar *the best of both worlds* samenkomen. Een nieuwe lay-out, een nieuw team, het zijn spannende tijden.

‘Ik ga de komende acht maanden (tot mijn verlengde contract afloopt) zo veel mogelijk mooie verhalen maken. In de hoop dat ik ook na de jaarwisseling hier nog rondloop.’

Wat vind je van de Volkskrant van nu?

‘Ik denk dat de krant er vooral steeds beter uit gaat zien. Als stiekeme bladenjongen kijk ik altijd naar lay-out en fotografie. Op die twee vlakken zijn we echt goed bezig. V is veel beter dan 2.

‘Het nieuwe magazine wordt veel mooier dan zijn voorgangers. Ook de vernieuwde zaterdagkaternen beloven pareltjes te worden. Als ik soms even op het scherm van vormgever Lucas van Esch kijk, word ik heel enthousiast.

‘Ook in de nieuwskrant worden meer risico’s genomen. Dat juich ik toe.’

Moet jou verder nog iets van het hart?

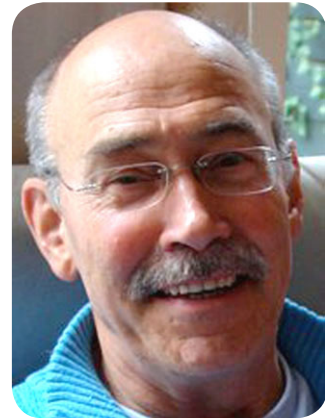
‘Op het gebied van personeelsbeleid kan de communicatie met jongere krachten soms wat beter en sneller. Het verhuizen van cao’ers, het al dan niet in vaste dienst nemen van verslaggevers, het wel of niet aanhouden van stagiairs met tijdelijke contracten. Het zijn beslissingen die vaak tot op het laatste moment onduidelijk zijn, maar die wel veel onrust veroorzaken onder de dertigminners. En we vragen onszelf de hele dag toch al af of we het goed doen en of de baas tevreden is.’

Han van Gessel

Kees Schoonderwoerd bij de Gooi- en Eemlander:

'VREDE IN VIETNAM' IN CHOCOLADELETTERS

HET waren opwindende tijden, na het Huwelijk van Beatrix, de Nacht van Schmelzer en de Film van Van Mierlo. In februari 1967 kwam ik als leerling op de redactie Binnenland. Enige kennis van politieke processen, vooral internationaal, had ik wel opgedaan tijdens een paar jaar Politieke Wetenschappen in de Oudemanhuispoort, maar vaktechnisch had ik weinig meer dan enthousiasme in huis.

'Ga jij maar naar de verkiezingsbijeenkomst van de PSP,' was de opdracht waarmee mijn mentor Ad Bevers me in het diepe gooide. 'Als je in ieder geval maar met een citaat van lijsttrekker Henk Lankhorst terugkomt!'

Inderdaad, uit mijn bloed-zweet-en-tranen-verslag werd alleen het citaat meegenomen, in een verzamerverhaal. Een hard vak had ik gekozen.

Wat een kick, verkiezingsnacht in mijn eerste week! Toen de krant gezakt was, kwam de redactie bij elkaar in het kantoor van Van der Pluijm. De trouwe KVP'er Bevers kwam binnen, zuchtend: 'We hebben verloren, jongens!' De jongens in koor: 'Wuuuh??!'

Ik voelde me thuis.

Waarom heb ik het dan toch maar anderhalf jaar op 'mijn' krant uitgehouden? Aan de persoonlijke betrekkingen heeft het niet gelegen. Ik kon het goed vinden met mijn collega's, zeker 's nachts na drieën bij de portier van de Heinekenbrouwerij – twee dubbeltjes voor een halve liter bier.

Maar in mijn werk verzoop ik. Dat lag uiteraard vooral aan mijn eigen gebrek aan flexibiliteit, maar ook aan de structuur van de krant: het opleiden van leerlingen paste daar niet in.

In de dagdienst wist Bevers niet wat hij met me aanmoest en Ad Overeem had wel wat anders te doen. Nog een geluk dat de intekenbiljetten (zie *de Volkskrant* 194) voor wat afleiding zorgden. In de nachtploeg bij Ed Bente, met onder anderen Paul Kouwenberg en Jan Bank, draaide ik wel volop mee, een weekje in de ploeg-Auwerda, waarin ik ene Jacques de Jong ontmoette, was een leuke variatie, maar van het begin af was mijn smach-

tend oog gericht op de redactie Buitenland. Daar waren onder meer Henk Strabbing en Cees Gloudemans met veel interessantere dingen bezig, vond ik. He-laas, daar onder die al die wereldklokken kwam nooit eens een plaatsje vrij.

Na een jaar riep Van der Pluijm me bij zich. 'Zou je niet eens naar een andere baan uitzien? Je komt waarschijnlijk beter uit de verf als je onderaan begint op een regionale krant.'

Eigenlijk een opluchting, hoe verguld ik ook was met de strijdbare opmerking van

door

Kees Schoonderwoerd

Lidy van Marissing dat ze zo'n ontslag maar niks vond en in actie wilde komen. Ik heb toen nog een half jaar assistent van de chef Nacht gespeeld en op de stadsredactie meegelopen. Daarna vertrok ik met nieuw elan naar de regioredactie van de *Gooi- en Eemlander*.

ER moest een tandje bij: in mijn eentje op de brommer het rayon Laren-Blaricum-Huizen-Eemnes bestrijken, minimaal een halve pagina per dag. Daar heb ik het vak geleerd. Tot 1974 heb ik in Het Gooi gewerkt, in voorspoed en geluk. Daar trouwde ik in de zomer van 1969 met Trees, de 'mooiste meid van het strand' van de intekenbiljetten. En al na een jaartje Laren beklom ik mijn zo bewierookte stoel: chef Buitenland. Ik voelde me helemaal op mijn plek in dat kleine kluppie met kameraden Wim Meiners en Joris Cammelbeeck. Die laatste is na mijn tijd nog naar *de Volkskrant* vertrokken.

Zeeën van vrijheid hadden we daar, meer dan de stads- en de regioredacties die adverteerders te vriend moesten houden. Wat Buitenland deed, ach daar kraaide toch geen haan naar.

Wij namen bijvoorbeeld heel wat meer afstand van het Amerikaanse Vietnambeleid dan *de Volkskrant* destijds.

Steevast waarschuwde ik Nixon en Kissinger voor de laatste maal en verdomd, ik zie nog de koppenzetter 'mijn' choco-

ladeletters pakken: 'Vrede in Vietnam'.

En toen sloeg de bewustwording toe: macrobiotiek, oosterse religies, kleinschaligheid, milieu. In 1974 had ik zo genoeg van de consumptiemaatschappij dat ik 'omturnde'.

Na een lyrische reportage bij De Kleine Aarde in Boxtel schreef ik een venijnige ontslagbrief. Trees zegde ook haar baan als lerares op. We gingen zeven maanden rondtrekken in Latijns Amerika.

Consequent is anders, maar ik heb in Bolivia en Peru nog reportages gemaakt, onder andere voor *de Volkskrant*. Eerherstel, best wel. Op advies van de jongens van Buitenland had Van der Pluijm me een aanbevelingsbrief meegegeven, die diepe indruk maakte op de *guerrilleros* die ik er opzocht: *de Volkskrant*, *diario del pueblo*, dat moest wel betrouwbaar zijn.

TOEN we terug waren, doken we helemaal in de alternatieve *scene*. We begonnen een natuurvoedingswinkel in Steenwijk en verhuisden naar een boerderijtje in het Drentse Uffelte. Twee kinderen, zeven kippen en de geit Sneeuwwitje maakten de idylle compleet.

Maar het bloed kroop waar het niet gaan kon. Na anderhalf jaar deed ik het winkeltje van de hand en werd ik redacteur van het alternatieve blad *De Waterman*. Sindsdien ben ik het vak trouw gebleven. Ik was vijftien jaar eindredacteur van *Onkruid*, ik 'deed' een jaar of zeven *Down+Up* en als interim een hele trits vakbladen bij *Elsevier* in Doetinchem. Die dagelijkse druk is er niet meer bij, ik ben nu 71, maar een kolkende deadline zo nu en dan is nog wel lekker.

En de idylle? Nee, die is allang voorbij. Eind 1979 begin '80 gingen Trees en ik om de beurt op avontuur bij Bhagwan in Poona. Al die opwindende jaren, daar was ons zo romantisch begonnen *Volkskrant*-huwelijk niet tegen bestand. Trees en ik zijn blijmoedig gescheiden. Zij op het mooie boerderijtje in Uffelte en ik met mijn vrouw Nelleke in Meppel zijn van plan met onze nazaten nog lang en gelukkig te leven.